

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.020.02.2017
P/17/049

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/049 Lokalne formy ochrony przyrody
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/122/2017 z 26 lipca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Trzciance, ul. Sikorskiego 7, 64-980 Trzcianka (dalej „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Czarnecki ¹ (dalej „Burmistrz”) (dowód: akta kontroli str. 4-4c)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² realizowanie w Urzędzie działania z zakresu lokalnych form ochrony przyrody.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Działania podejmowane w Urzędzie w celu utrzymania na swoim terenie pomników przyrody i użytków ekologicznych były prawidłowe i skuteczne. W Urzędzie stworzono organizacyjne i finansowe warunki dla ochrony lokalnych form przyrody. W strukturze organizacyjnej Urzędu wyznaczono komórkę organizacyjną i pracownika realizującego zadania związane z lokalnymi formami ochrony przyrody. W okresie objętym kontrolą³ zapewniono finansowanie działań dotyczących ochrony i utworzenia nowych pomników przyrody. Podejmowane działania w celu ustanowienia nowych i zniesienia dotychczasowych form ochrony przyrody były podejmowane zgodnie z prawem. Dokumenty ustalone przez Radę Miejską w Trzciance takie jak: strategia rozwoju gminy, program ochrony środowiska, studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy oraz kontrolowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniały zagadnienia dotyczące utrzymania i dbałości o lokalne formy ochrony przyrody. Ustalone nieprawidłowości dotyczące niesporządzenia przez Burmistrza raportu z wykonania programu ochrony środowiska oraz niezgodności ze stanem faktycznym sprawozdań dotyczących leśnictwa i ochrony środowiska nie mają wpływu na skuteczność podejmowanych przez Urząd działań w zakresie ochrony pomników przyrody i użytków ekologicznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawne, organizacyjne i finansowe warunki dla ochrony lokalnych form ochrony przyrody

¹ od 1 grudnia 2014 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

³ od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r.

1.1 W Urzędzie zadania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody, o których mowa w art. 1 i 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁴ były realizowane przez Referat Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Rozwoju Wsi. Prowadzenie spraw związanych między innymi z przygotowaniem projektów uchwał w sprawie ustanowienia i zniesienia lokalnych form ochrony przyrody przypisano do zadań jednego pracownika, zatrudnionego⁵ na stanowisku do spraw utrzymania zieleni.

(dowód: akta kontroli str. 17-18, 25-26, 38, 45, 55,64,72-74)

1.2 Według stanu na 30 czerwca 2017 r. na terenie miasta i gminy Trzcianka było 55 lokalnych form ochrony przyrody, w tym dziewięć użytków ekologicznych⁶ i 46 pomników przyrody⁷, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i 8 uoop. Zgodnie z art. 44 ust. 2 uoop w aktach ustanawiających użytki ekologiczne, określono podmiot sprawujący nadzór nad formami ochrony przyrody, który powierzono Lasom Państwowym Nadleśnictwo Trzcianka (dalej Nadleśnictwo Trzcianka). W przypadku pomników przyrody, nadzór nad nimi sprawuje Burmistrz. Z podmiotem nadzorującym użytki ekologiczne nie zawarto dodatkowych porozumień. Burmistrz poinformował, że nie było konieczności występowania do Nadleśnictwa Trzcianka o wykonanie konkretnych działań, w celu zachowania istniejących form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 167-219, 842)

Właścicielami gruntów, na których znajdują się lokalne formy ochrony przyrody są: w 39 przypadkach Nadleśnictwo Trzcianka, po trzy Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, Gmina Trzcianka i Skarb Państwa, a w siedmiu przypadkach osoby prywatne. Z właścicielami gruntów nie zawarto porozumień lub innych umów w sprawie ochrony tych obiektów. Nie było też konfliktów właścicielami terenów, na których znajdują się użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Na terenie stanowiącym Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza nad Drawą znajduje się 19 form ochrony przyrody, a na obszarze Natura 2000⁸ znajdują się dwa takie pomniki.

(dowód: akta kontroli str. 234-238, 842)

1.3 W dokumentach strategicznych miasta i gminy uwzględniono zagadnienia dotyczące ochrony i zachowania zasobów środowiska przyrodniczego, w tym lokalnych form ochrony przyrody. W Strategii Rozwoju Gminy Trzcianka⁹ w ramach jednego z celów strategicznych (Troska o środowisko przyrodnicze), zaplanowano takie działania jak oznakowanie pomników przyrody i wykonanie tablic informacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 148)

W okresie objętym kontrolą Rada Miejska w Trzciance uchwaliła dwa programy ochrony środowiska, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹⁰. Harmonogram zadań na lata 2013-2016¹¹

⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, dalej uoop,

⁵ w okresie od 30 grudnia 2013 r. do 29 listopada 2016 r. w wymiarze 0,75 etatu, a od 30 listopada 2016 r. w wymiarze jednego etatu,

⁶ ustanowionych przez Radę Miejską w Trzciance uchwałami z dnia 28 listopada 2012 r. nr: XXXIV/222/12, XXXIV/223/12, XXXIV/224/12, XXXIV/225/12, XXXIV/226/12, XXXIV/227/12, XXXIV/228/12, XXXIV/229/12, XXXIV/230/12

⁷ ustanowione w latach wcześniejszych najstarszy w 1956 r.

⁸ program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej, na dwóch unijnych dyrektywy – dyrektywa ptasia, przyjęta w 1979 roku, a następnie zastąpiona dyrektywą z 2009 roku oraz dyrektywa siedliskowa (habitatowa) z 1992 roku,

⁹ ustalonej uchwałą nr VI/41/15 Rady Miejskiej Trzcianki z 26 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Trzcianka na lata 2015-2030

¹⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 519, dalej poś

przewidywał między innymi: bieżące utrzymanie i ochronę obszarów cennych przyrodniczo, renowację i rewitalizację zabytkowych parków, parków miejskich i skwerów oraz konserwację zabytkowych drzewostanów, objęcie ochroną nowych obiektów – pomników przyrody, użytki ekologiczne. W harmonogramie zadań na lata 2017-2020¹² zaplanowano między innymi: promocję walorów przyrodniczych poprzez wydawnictwa i albumy, objęcie ochroną konserwatorską nowych obiektów – pomników przyrody, użytki ekologiczne, podejmowanie działań ochronnych i konserwatorskich, pielęgnację zieleni na terenach chronionych. W harmonogramach nie oszacowano kosztów planowanych działań.

(dowód: akta kontroli str. 87-100, 109-123)

W punkcie 4.3.3. załącznika nr 4 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka¹³, jest zalecenie dotyczące oceny stanu zdrowotności drzew pomnikowych (istniejących i projektowanych) oraz innych cennych egzemplarzy drzew. Burmistrz wyjaśnił, że ocenę stanu zdrowotności, zabiegi pielęgnacyjne i konserwatorskie realizowane są w miarę pojawiających się potrzeb lub ewentualnych zagrożeń. W Urzędzie nie opracowano standardów działań dla zachowania lokalnych form przyrody i nie opracowano także planu takich działań. Burmistrz poinformował, że inspektor ds. utrzymania zieleni przeprowadza wizytacje na bieżąco, a dokumentowane są tylko w przypadku stwierdzenia konieczności wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych, zniesienia lub objęcia ochroną. Sporządzano natomiast protokoły z oględzin drzew pomnikowych, które należało usunąć z powodu utraty ich wartości przyrodniczych i zapewnienia bezpieczeństwa. Przy opracowaniu projektów uchwał w sprawie ustanowienia nowych form ochrony przyrody, inspektor ds. utrzymania zieleni sporządziła karty informacyjne proponowanych pomników przyrody. W 2006 r. na potrzeby przygotowania Studium wykonano opracowanie ekofizjograficzne, o którym mowa w art. 72 ust. 4 i 5 poś.

(dowód: akta kontroli str. 488, 939, 271-272, 298, 322, 333-334, 358-359, 380-381, 535-552, 925-938, 941)

W Studium uwzględniono wszystkie formy ochrony przyrody, z podaniem ich lokalizacji. Zastosowane zasady ochrony lokalnych form ochrony przyrody były zgodne z art. 45 ust. 1 uoop.

(dowód: akta kontroli str. 474-477, 487-488)

W § 29 załącznika nr 1 Studium oraz w punkcie 4.8.2 załącznika nr 3 Studium (część opisowa) zaplanowano utworzenie dwóch rezerwatów przyrody faunistyczno-leśnego w dolinie Bukówki i rezerwatu przyrodniczo-krajobrazowego obejmującego fragment zbocza doliny Trzciny oraz jednego użytku ekologicznego „Łęgi Romanowo-Radolin”. Burmistrz poinformował, że dotychczas nie podjęto żadnych działań w celu utworzenia tych form ochrony przyrody. Ponadto dodał, że analiza wykazała niezasadność obejmowania tych terenów ochroną, ponieważ zaproponowane w Studium tereny są już objęte ochroną w formie użytku ekologicznego, obszaru chronionego Natura 2000 oraz opieką konserwatorską. W związku z tym Burmistrz zadeklarował zaproponowanie Radzie Miejskiej w Trzciance zmiany w Studium.

(dowód: akta kontroli str. 473, 939, 945)

¹¹ ustalony uchwałą nr LXI/469/14 Rady Miejskiej Trzcianki z 29 maja 2014 r. w sprawie programu ochrony środowiska dla gminy Trzcianka do roku 2016, z perspektywą do roku 2020

¹² ustalonym uchwałą nr XXIX/245/16 z 24 listopada 2016 r. w sprawie programu ochrony środowiska do roku 2020 z perspektywą do roku 2024,

¹³ uchwała nr XLIX/324/13 Rady Miejskiej Trzcianki z 11 lipca 2013 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, dalej Studium

Rada Miejska Trzcianki 27 października 2016 r.¹⁴ potwierdziła aktualność Studium oraz 58 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dalej mpzp) oraz częściową nieaktualność 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.. Na terenie Gminy Trzcianka obowiązuje 67 mpzp, którymi objęto 3,84% powierzchni gminy (stan na 30 września 2016 r.)

(dowód: akta kontroli str. 515-533)

1.4 Obowiązującymi mpzp objęto tereny, na których znajdują się cztery lokalne formy ochrony przyrody, w tym trzy pomniki przyrody¹⁵ i jeden użytek ekologiczny¹⁶. Zgodnie z art. 73 ust. 1 pkt 1 poś w trzech mpzp¹⁷ uwzględniono ograniczenia wynikające z konieczności ochrony pomników przyrody i użytku ekologicznego. W mpzp wzięto pod uwagę ograniczenia wynikające z wpisania na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹⁸ pomników przyrody (nr 471 - lipy drobnolistnej i nr 427 - dwudziestu pięciu lip drobnolistnych), do rejestru zabytków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Na terenie parku miejskiego, w którym znajduje się pomnik przyrody nr 438 (klon jawor) ustalono zakaz wyrębu drzew, naruszania granic parku oraz jakkolwiek działalność, z wyjątkiem utrzymania i pielęgnacji zieleni. W stosunku do użytku ekologicznego „Ginterowo”, znajdującego się na terenie lasów, postanowiono między innymi, że teren w całości należy pozostawić jako biologicznie czynny. W celu zachowania równowagi przyrodniczej gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹⁹. Kontrolowane mpzp były spójne z regulacjami Studium, opracowaniem ekofizjograficznym i programem ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 568-584, 588, 601-603, 656, 663-671)

*Ustalona
nieprawidłowość*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniach dotyczących leśnictwa i ochrony środowiska SG-01 podano dane niezgodne ze stanem faktycznym. Obowiązek przekazywania danych statystycznych, wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej²⁰ oraz rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015²¹ i z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016²².

W przedmiotowych sprawozdaniach za lata 2015 i 2016 wykazano 62 obiekty ochrony przyrody i krajobrazu. Z ustaleń kontroli wynika, że na terenie miasta i gminy Trzcianka znajduje się łącznie 55 obiektów lokalnych form ochrony przyrody, w tym 46 pomników przyrody i dziewięć użytków ekologicznych. W sprawie niezgodności danych w sprawozdaniach z stanem faktycznym Burmistrz stwierdził, że trudno jest wyjaśnić tą różnicę. Burmistrz przypuszcza, że rozbieżności wynikały

¹⁴ Uchwałą nr XXVIII/226/16 w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

¹⁵ nr 438 klon jawor, nr 471 lipa drobnolistna, nr 427 dwadzieścia pięć lip drobnolistnych uznanych za pomnik przyrody na podstawie Zarządzenia nr 42 Wojewody Piłskiego z 28 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. U. Woj. Piłskiego z 28 grudnia 1985 r. Nr 18 poz. 206;

¹⁶ ustalony na podstawie uchwały nr XXXIV/223/12 Rady Miejskiej Trzcianki z 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ginterowo” ze zm. Dz. U. Woj. Wlkp. Z 3 stycznia 2013 r. poz. 54

¹⁷ uchwała Rady Miejskiej Trzcianki nr LIV/365/97 z 27 listopada 1997 r., nr XVII/136/15 z 17 grudnia 2015 r., nr XVI/124/03 z 4 grudnia 2003 r.

¹⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 j.t.

¹⁹ Dz. U. z 2017 poz. 788 j.t.

²⁰ Dz. U. z 2016 r., poz. 1068 j.t.

²¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 1330

²² Dz. U. z 2015 r., 1304

z przyjęcia jako pojedyncze formy ochrony przyrody drzew objętych grupową ochroną. Ponadto błąd ten był powielany przez pracownika, w skutek przyjęcia jako pewnik danych wpisanych przez jego poprzednika, wykonującego obowiązki sprawozdawcze w latach wcześniejszych.

(dowód: akta kontroli str. 166-175, 220-231, 840, 842)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Działania w celu utrzymania pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych

2.1. W okresie objętym kontrolą rada gminy, stosownie do art. 44 ust. 3 uoop, podjęła trzy uchwały²³ o zniesieniu ochrony w stosunku do trzech pomników przyrody i jednego drzewa z grupy dwóch drzew pomnikowych. Wszystkie projekty uchwał zgodnie z art. 44 ust. 3a uoop zostały uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (dalej RDOŚ). Przyczyną zdjęcia ochrony była utrata wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego (art. 44 ust. 4 uoop). Uchwały zawierały wszystkie odpowiednie dane, o których mowa w art. 44 ust. 2 uoop.

(dowód: akta kontroli str. 253-325)

2.2 Zgodnie z art. 44 ust. 1 uoop, w dniu 17 sierpnia 2017 r. Rada Miejska Trzcianki podjęła uchwały²⁴ o ustanowieniu trzech pomników przyrody. Z inicjatywą w dwóch przypadkach wystąpił Urząd, a w jednym Nadleśnictwo Trzcianka. Projekty uchwał, stosownie do art. 44 ust. 1 i 3a uoop, zostały uzgodnione z RDOŚ. Uchwały te zawierały wszystkie wymagane art. 44 ust. 2 uoop postanowienia, w tym zakazy właściwe dla tego obiektu. Nadzór nad tymi pomnikami przyrody powierzono Burmistrzowi. Kopie uchwał zgodnie z art. 114 ust. 3 uoop zostały przesłane RDOŚ w ustawowym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 326-388, 903-924)

2.3 W celu realizacji programu ochrony środowiska, w Urzędzie trwają prace nad opracowaniem kolejnych uchwał w sprawie objęcia ochroną sześciu dębów szypułkowych i jednej lipy drobnolistnej. Inspektor ds. utrzymania zieleni sporządziła karty ewidencyjne proponowanych pomników przyrody, w celu przygotowania projektów uchwał rady gminy. W marcu 2017 r. zlecono opracowanie map, z podaniem współrzędnych geodezyjnych i geograficznych drzew, które planuje się ustanowić pomnikami przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 389-408, 700, 776, 925-938)

Do Urzędu wpłynął wniosek mieszkańców o utworzenie użytku ekologicznego i objęcie na tym terenie ochroną ptaków rybołówów zwyczajnych. Jednakże teren nie spełniał ustawowych kryteriów określonych w art. 42 uoop, a ustalenia Nadleśnictwa Trzcianka nie wykazały występowania ostoi ani miejsc rozrodu rybołówów.

(dowód: akta kontroli str. 409-430)

²³ nr XII/92/15 z 17 września 2015 r., nr XXII/215/16 z 22 września 2016 r., nr XIX/146/16 z 4 lutego 2016 r.

²⁴ nr XXXVIII/329/17, nr XXXVIII/330/17, nr XXXVIII/331/17

2.4 Oględziny²⁵ kontrolera NIK wykazały, że wybrane do kontroli trzy użytki ekologiczne²⁶ oraz 12 pomników przyrody²⁷ utrzymane były w dobrym stanie oraz zachowano wartości dla których zostały utworzone. Nie stwierdzono ingerencji człowieka w ekosystem użytków ekologicznych. Tablice dotyczące użytków ekologicznych, zgodnie z art. 115 uoop, zawierały informacje o nazwie formy ochrony przyrody oraz o zakazach obowiązujących na tych obszarach. Oznakowanie 8 pomników przyrody objętych oględzinami było zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzoru tablic²⁸. Jednakże tablice informujące o nazwie użytków ekologiczny i czterech pomników przyrody nie były zgodne z załącznikiem nr 1 i 3 do rozporządzenia w sprawie wzoru tablic. W okresie objętym kontrolą nie wykonywano zabiegów pielęgnacyjnych na lokalnych formach ochrony przyrody, z uwagi na brak takiej konieczności.

(dowód: akta kontroli str. 239-252, 940, 942)

W kontrolowanym okresie nie złożono skargi na niszczenie lokalnych form ochrony przyrody. Nie stwierdzono także przypadków naruszenia zakazów dotyczących pomników przyrody i użytków ekologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 900-902, 940, 942)

2.5 Zgodnie z art. 4 ust. 3 uoop w Urzędzie realizowano programy i kampanie edukacyjne dotyczące ochrony przyrody. W latach 2015-2016 w ramach edukacji ekologicznej rozprowadzono ulotki i naklejki oraz zorganizowano i finansowano nagrody w konkursach ekologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 672-686)

2.6 W celu realizacji obowiązujących programów ochrony środowiska w zakresie ochrony lokalnych form przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo wykonano między innymi:

- bieżącą pielęgnacją na tych terenach,
- publikację informatora „Trzcianka – miasto i okolice” oraz „Trzcianka – turystyka i przyroda”, uwzględniające lokalne formy przyrody,
- organizowano wyjazdowe lekcje tematyczne na ścieżce przyrodniczo-edukacyjnej „nad Bukówką”,
- opracowano i uchwalono dziesięć mpzp uwzględniających zachowanie istniejących form ochrony przyrody,
- ustanowiono trzy pomniki przyrody oraz podjęto przygotowania uchwał rady gminy w sprawie objęcia ochroną kolejnych drzew (pomników przyrody).

(dowód: akta kontroli str. 686-687)

*Ustalona
nieprawidłowość*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Burmistrz nie sporządził raportu z programu ochrony środowiska, co było niezgodne z art. 18 ust. 2 poś. Stosownie do tego przepisu, z wykonania takiego programu organ wykonawczy gminy, co 2 lata sporządza i przedstawia radzie gminy raport. Burmistrz Trzcianki wyjaśnił, że obowiązek ten został przeoczony. Ponadto dodał, że w chwili obecnej nie ustalono, które zadania zostały wykonane, które są realizowane, a których jeszcze nie rozpoczęto.

(dowód: akta kontroli str. 939, 941)

²⁵ przeprowadzone 8 sierpnia 2017 r.

²⁶ Szuwar Osiniecki, Nad Bukówką, szuwar Straduński

²⁷ nr 43, nr 167, nr 174, nr 364, nr 377, nr 429, nr 430, nr 433, nr 581, nr 583, 584, nr 576,

²⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 268 poz. 2665

1. NIK zwraca uwagę, że oznakowanie czterech pomników przyrody²⁹ i trzech użytków ekologicznych nie odpowiadało wymaganiom § 2 ust. 2 i 4 rozporządzenia w sprawie wzoru tablic.

Wskazane pomniki przyrody oznaczono tablicą określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia, która informuje o nazwie pomnika przyrody będącego pojedynczym tworem przyrody żywej, zamiast tablicy według wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia, informującej o nazwie pomnika przyrody będącego skupiskiem tworów przyrody żywej. Natomiast tablice informujące o nazwie użytków ekologicznych nie były zgodne z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie wzoru tablic tj. nie były w kolorze czerwonym i nie zamieszczono na nich wizerunku orła w koronie. Inspektor ds. utrzymania zieleni wyjaśniła, że rozporządzenie weszło w życie w 2004 r., natomiast pomniki przyrody zostały utworzone i oznakowane w latach wcześniejszych. Ponadto wskazała, że wymiana tablic wiązałaby się z dodatkowym kaleczeniem drzew.

(dowód: akta kontroli str. 239-252)

2. NIK zwraca także uwagę, że Burmistrz uzgodnienie projektu decyzji o zniesieniu formy ochrony pomnika przyrody z RDOŚ w Poznaniu z dnia 17 września 2015 r. w części dotyczącej dostarczenia uchwały Rady Miejskiej w Trzciance nr XII/92/15 z 17 września 2015 r. o zdjęciu ochrony dwóch drzew pomnikowych, wykonał dopiero w czasie kontroli pismem z dnia 1 sierpnia 2017 r. tj. prawie dwa lata później. Stosownie do art. 114 uop RDOŚ prowadzi rejestr pomników przyrody. Przepisy ustawy wprawdzie nie zobowiązują jednostek samorządu terytorialnego do przesyłania uchwał rady gminy o uchyleniu ochrony, to jednak mając na względzie rzetelność i kompletność prowadzonych rejestrów przez RDOŚ oraz wykonanie uzgodnienia projektu uchwały, Urząd powinien przesyłać takie uchwały. Burmistrz przyznał, że logicznym jest, by uchwały dotyczące zniesienia ochrony przyrody były przekazane do RDOŚ.

(dowód: akta kontroli str. 253-256, 939, 942)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

3. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działania związane z zachowaniem lokalnych form ochrony przyrody

W okresie objętym kontrolą nie wykonywano i nie zlecano innym podmiotom realizacji zabiegów pielęgnacyjnych na lokalnych formach ochrony przyrody. Na utrzymanie zieleni, w tym terenów na których znajdowały się pomniki przyrody wydatkowano w 2015 r. – 318.514,27 zł, w 2016 r. – 332.754,61 zł, na dzień 30 czerwca 2017 r. – 117.369,08 zł.

(dowód: akta kontroli str. 689, 723, 744, 940, 942)

W 2015 r. z dochodów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska sfinansowano badanie drzew pomnikowych tomografem dźwiękowym i ekspertyzę dendrologiczną platana klonolistnego, w łącznej kwocie 5.304,62 zł, co stanowiło 0,17% wydatków w dziale 900 (Gospodarka komunalna i ochrona środowiska). Urząd w 2016 r. nie ponosił wydatków na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody. W 2017 r. ze środków budżetowych w dziale 925 (Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody),

²⁹ nr 576 – dwa platany klonolistne, nr 433 – pięć dębów szypułkowych w tym jeden powalony, nr 174 – siedem lip drobnolistnych, nr 429 – trzy dęby szypułkowe, w tym jedno powalone

sfinansowano za kwotę 3.200,00 zł. wykonanie map ze wskazaniem drzew, które planuje się objąć ochroną. W okresie objętym kontrolą nie było projektów dotyczących lokalnych form ochrony przyrody, których nie zrealizowano z powodu niewystarczających środków finansowych. W tym czasie Urząd nie ubiegał się o pozyskanie dodatkowych środków na finansowanie lokalnych form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 691, 744-745, 776, 780-781, 786, 788, 797-841, 843-856, 940, 943)

Uwaga dotycząca badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w 2015 r. wydatki zaplanowano i wydatkowano niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych³⁰ oraz z treścią zarządzenia nr 38/10 Kierownika³¹ Urzędu Miejskiego w Trzciance z 31 grudnia 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim Trzcianki. Fakturę nr 39/2015 z 25 sierpnia 2015 r. za opinię dendrologiczną dotyczącą platana klonolistnego, zapłacono z działu 900 rozdział 90004 paragraf 4390. Płatności faktur nr 4/2015 z 2 marca 2015 r. za badanie drzew tomografem dźwiękowym dokonano z działu 900 rozdziału 90019 paragraf 4300. Ponadto wydatek ten zaplanowano w § 4300 zamiast 4390. Burmistrz wyjaśnił, że ekspertyzę dotyczącą platana potraktowano jako wydatek dotyczący utrzymania zieleni w miastach i gminach. Ekspertyzę dendrologiczną zaplanowano i opłacono z dochodów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska i omyłkowo zaplanowano w paragrafie 4300 zamiast 4390. Burmistrz dodał, że wydatki w budżecie 2015 r. zaklasyfikowano rutynowo w dziale 900 zamiast w dziale 925.

(dowód: akta kontroli str. 739-773, 786, 788, 791-792, 795-796, 946-957)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², wnosi o sporządzenie:

- 1) raportu z wykonania programu ochrony środowiska,
- 2) sprawozdań dotyczących leśnictwa i ochrony środowiska SG-01 zgodnych ze stanem rzeczywistym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora NIK Delegatury w Poznaniu.

³⁰ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 tj.

³¹ w nazwie zarządzenia jest nazwa Kierownika Urzędu a w podpisie zarządzenia Burmistrz

³² Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 25 września 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Klaudia Dziamska
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis